

Dansk Flygtningehjælps fortalerarbejde

Indledning

Dansk Flygtningehjælps arbejde er baseret på humanitære principper og grundlæggende menneskerettigheder. Det er organisationens formål at bidrage til at sikre flygtninge og fordrevne den fornødne beskyttelse og fremme langsigtede varige løsninger på de problemer, som er forbundet med fordrivelse. Det gør vi dels gennem fortalerarbejde, dels gennem direkte hjælp, når fortalerarbejdet ikke er nok. Nærværende papir fokuserer på fortalerarbejdet

Det er Dansk Flygtningehjælps erfaring, at fordrivelse generelt betyder, at de fordrevnes fundamentale rettigheder sættes under pres. Det gælder, hvad enten der er tale om flygtninge i Flygtningekonventionens forstand eller det handler om andre typer af fordrivelse, f. eks. intern fordrivelse og irregulær migration, og det gælder, hvad enten der er tale om flygtninge og fordrevne, som opholder sig i Danmark og Europa eller om fordrevne i verdens konfliktramte områder.

I arbejdet med at sikre de fundamentale rettigheder taler vi flygtninge og de fordrevnes sag både nationalt og internationalt. Vi er flygtninge og fordrevnes fortalere.

Fortalerindsatsen kan gøres på mange måder og sker i vidt forskellige sammenhæng. Overordnet er "rummet for fortalerarbejdet" imidlertid blevet mindre, vanskeligere og mere komplekst gennem de seneste år. Det skyldes, at der er sket en øget politisering af den humanitære bistand samtidig med at operationelle organisationers adgang til de fordrevne grupper – især internt fordrevne – er blevet vanskeligere og forbundet med større sikkerhedsproblemer. Hertil kommer at det humanitære arbejde underlægges flere og flere restriktioner af myndigheder og lokale magthavere.

Det er derfor vigtigt, at Dansk Flygtningehjælp fortsætter og styrker sit fortalerarbejde - både ude i verden og i Danmark.

En af Dansk Flygtningehjælps grundværdier er "menneskelighed". Det betyder, at mennesket kommer før principper og politikker, og altså at en given fortalerindsats som udgangspunkt ikke må forhindre den fortsatte assistance til de fordrevne.

I det konkrete arbejde – ikke mindst når det foregår ude i verdens konfliktområder – stilles Dansk Flygtningehjælp imidlertid ofte over for en række dilemmaer, som kræver at der træffes vanskelige valg i forhold til, hvornår fortaleraarbejde skal og kan foregå, hvem der skal udføre indsatsen samt hvilken karakter denne indsats skal have. Med andre ord: Hvordan kan vi udføre fortaleraarbejdet, så den ikke bliver en trussel mod selve hjælpen til de nødstedte grupper?

- Kan vi tale de fordrevnes sag alene?
- Kan vi tale de fordrevnes sag, hvis vi går sammen med andre?
- Kan vi tale de fordrevnes sag i det offentlige rum eller yde fortaleraarbejdet igennem ikke offentlige kanaler?
- Kan vi slet ikke tale de fordrevnes sag – uden at måtte opgive den nødvendige konkrete hjælp til dem?

Styrket fortaleraarbejde

Dansk Flygtningehjælp ønsker at styrke sit fortaleraarbejde mest muligt, dvs. udnytte de til enhver tid givne muligheder for at tale flygtningene og de fordrevnes sag optimalt. Formålet med dette notat er at bidrage hertil ved at etablere en fælles forståelse af begrebet ”fortalervirksomhed” (advocacy) og et fælles udgangspunkt for indsatsen i hele organisationen – fra projektkontoret i Den Centralafrikanske Republik over Integrationsnet i Roskilde til sekretariatet i Borgergade.

Notatet giver den grundlæggende definition og udfolder en række implikationer. Dernæst angives nogle generelle retningslinier for Dansk Flygtningehjælps fortaleraarbejde. I et **Anneks** (ikke vedlagt) præsenteres en række redskaber til det konkrete arbejde. Disse redskaber vil blive udviklet yderligere i de kommende år.

Definition

Dansk Flygtningehjælps fortalervirksomhed (advocacy) er den tænkning, de processer og de aktiviteter, der søger at påvirke beslutningstagere, opinionsdannere og borgere lokalt, regionalt og internationalt med det formål at beskytte flygtninge og fordrevne samt sikre disses rettigheder.

Implikationer

Definitionen har følgende implikationer:

- Fortalervirksomhed er en metode til at opnå Dansk Flygtningehjælps formål, ikke et mål i sig selv

- Metoden kan anvendes til at styrke og bevidstgøre organisationer og grupper af mennesker (civilsamfundet) med henblik på at de kan indgå aktivt i fortalervirksomhed for flygtninge og fordrevne
- Fortalervirksomhed er en katalysator for varige forandringer inden for politik, praksis eller lovgivning til fordel for flygtninge, internt fordrevne og migranter
- Fortalervirksomhed omfatter udvælgelsen og organiseringen af information med henblik på at skabe den mest overbevisende argumentation
- Afhængig af målet kan fortalervirksomhed finde sted på både et lokalt, regionalt, nationalt og internationalt niveau
- Til gruppen af beslutningstagere hører regeringer, politikere, embedsmænd, FN og andre med magt til at ændre politikker og praksis
- Andre målgrupper, først og fremmest forskellige segmenter af befolkningen, skal derfor opfattes som midler til at påvirke beslutningstagere
- Fortalervirksomhed kan have et både kortsigtet og langsigtet perspektiv

At tale flygtninge og de fordrevnes sag er, som det udtrykkes i definitionen, at bidrage til at styrke deres beskyttelse og sikring deres fundamentale rettigheder. Denne generelle bestræbelse tager sig forskelligt ud i de konkrete sammenhænge, hvori Dansk Flygtningehjælp arbejder.

Retningslinier for Dansk Flygtningehjælps fortalerarbejde

For at håndtere de dilemmaer Dansk Flygtningehjælp ofte er konfronteret med i sin fortalervirksomhed, må arbejdet være en del af den generelle strategiske planlægning og følgende principper og hensyn må iagttages:

- Mennesket går forud for principper og politik. Dette *humanitære imperativ* betyder at fortalerarbejde i nogle tilfælde må vige for konkret, nødvendig hjælp til berørte grupper af flygtninge og fordrevne, der ellers risikerer at blive afskåret fra hjælp fra Dansk Flygtningehjælps og andre humanitære organisationer.
- Forud for en given konkret fortalerindsats skal ligge en grundig analyse, som afdækker og vurderer den risiko fortalerindsatsen kan indebære – både i forhold til den fortsatte hjælp til de berørte flygtninge og fordrevne, i forhold til medarbejdernes sikkerhed, i forhold til Dansk Flygtningehjælps operation og i forhold til organisationens grundlæggende interesser.
- Analysen bør desuden pege på forskellige, mulige måder at gennemføre fortalerindsatsen på (offentlig, ikke-offentlig, konfronterende, indirekte etc.) herunder udpege relevante kanaler for arbejdet. Politisk og sikkerhedsmæssigt følsomme situationer kan betyde, at Dansk Flygtningehjælp må gå sammen med andre aktører (f. eks. NGO'er, FN, civilsamfunds netværk, m.v.), eller evt. overlade indsatsen til andre.

- Fortalerarbejde bør have en nøje defineret målgruppe og hvile på en omhyggelig analyse af målgruppens motiver, interesser og muligheder for indflydelse i forhold til DFH's mål.

Redskaber i fortalerarbejdet

Aktiviteter/redskaber, der kan bringes i anvendelse ved fortalerarbejde, kan inddeles i to overordnede kategorier: Aktiviteter, der finder sted i det offentlige rum, og aktiviteter, der finder sted i lukkede fora.

Offentlige aktiviteter

- Websites
- Pressetiltag (artikler, kommentarer, kronikker, læserbreve og andre debatindlæg, TV- indslag etc.)
- Høringssvar
- Udarbejdelse af udredninger, studier, dokumentation m.v.
- Konferencer/seminarer/undervisning/kurser (som arrangør eller deltager)
- Offentlige møder og høringer
- Nyhedsbreve
- Feltbesøg (effekt af at opleve tingene med egne øjne)
- Kampagner
- Sociale medier
- Informationstjeneste over for elever og studerende

Ikke-offentlige aktiviteter

- Lobby gennem personlige møder og breve
- Formelle henvendelser til ministeriet, myndigheder, internationale organisationer m.v.
- Interne workshops og uformelle orienteringer
- Tilbud og forhandlinger med myndigheder
- Generel relationship building – med beslutningstagere og meningsdannere
- Presselobby
- Brush-up af medarbejdere

Afslutning

Det er Dansk Flygtningehjælps målsætning at styrke fortalerarbejdet mest muligt, uden at det får en skadelig virkning på vores muligheder for at yde konkret hjælp til flygtninge og fordrevne. Det betyder, at det vi kalder "rummet for fortalerarbejde" skal udnyttes fuldt ud. Vi skal derfor bruge alle muligheder for at tale flygtningene og de fordrevnes sag, og vi skal være opmærksomme på de forskellige måder indsatsen kan gøres på. I den forbindelse bør vi forbedre udnyttelsen af vores programmers mange praktiske erfaringer med fortalervirksomhed. Ligeledes bør vi videreudvikle det igangværende arbejde med at

forbinde programmernes fortalrararbejde med de nationale og internationale niveauer gennem samarbejde med nationale og internationale netværk.

Nærværende papir er det første skridt i retning af at styrke organisationens fokus på fortalervirksomheden, og det er tanken, at papiret løbende skal opdateres med de erfaringer der gøres i det praktiske arbejde.

Det er vigtigt at slå fast, at det ikke er et spørgsmål om, hvorvidt Dansk Flygtningehjælp skal udføre fortalrararbejde eller ej. Det handler typisk om, hvorledes det kan gøres – med hvilke metoder, ad hvilke kanaler osv., og dette skal fremdeles være organisationens fokus.